

DE MAASVALLEI NATUURLIJK ONTWIKKELD

Grote rivieren blijven boeien. Dit geldt zeker voor de Maas, die met de seizoenwisselingen een grote onvoorspelbaarheid kan vertonen, van doorwaadbare grindbedding tot ontstuimige watermassa. In het verleden werd getracht de rivier steeds beter te bedwingen omwille van de veiligheid en kregen diverse sectoren steeds meer vat op de vallei: naast grindwinning en landbouw ook recreatie en bewoning. Dat juist de dynamiek van dit riviersysteem een eigenheid is met grote ecologische waarden en potenties voor een gevarieerd landschap is reeds lang bekend, maar economische overwegingen overheersten ook hier.

Naarmate het natuurlijk milieu verdwijnt of versnipperd, verdroogt of vervuult neemt overal de maatschappelijke roep voor natuurbehoud en -herstel toe. In de hedendaagse benadering van geïntegreerde en duurzame ontwikkeling wordt naar evenwichten gezocht, waarin ook natuurfuncties een manifeste plaats bekleden. Niet enkel voor de intrinsieke waarden inzake biodiversiteit, maar ook voor sociale functies -zoals belevingswaarden- krijgen nu de afwegingen ten aanzien van economische en veiligheidsaspecten een nieuwe dimensie.

Dat ter onderbouwing hiervan veel wetenschappelijk onderzoek vereist is zal duidelijk zijn. Vooral lange termijn ontwikkelingen dienen via monitoring en gerichte deelprojecten opgevolgd. Grondige analyses ervan moeten ons in staat stellen uiteenlopende scenario's en toekomstige keuzemodellen op te stellen. Hierbij is een multidisciplinaire benadering essentieel, wil-

len we ecologische patronen en processen met abiotische rivierkenmerken en mechanismen relateren. Op basis daarvan kunnen functionele en haalbare natuurdoeltypes worden geformuleerd en afgewogen tegenover andere vormen van ruimtegebruik.

Dit heeft reeds geleid tot nieuwe concepten van stroomdalbeheer met 'ruimte voor natuur', die in het recente verleden nog ondenkbaar waren. Het samenwerkingsverband voor deze wetenschappelijke beleidsonderbouwing in Vlaanderen betekent een uitdaging voor de medewerkers van het Instituut voor Natuurbehoud en andere onderzoeksinstituten én voor de betrokken ambtenaren uit het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (milieuadministratie AMINAL / Afdeling Natuur en waterloopbeheerders van AWZ / Afdeling Maas en Albertkanaal); de grensoverschrijdende contacten zijn daarbij in hoge mate inspirerend.

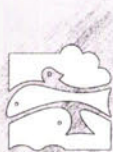
Objectieve inbreng van feiten en cijfers in kosten-batenanalyses en vooral communicatie en breed maatschappelijk overleg moeten leiden tot een ruimere meekoppeling van natuurfuncties in veiligheid en waterbeheer, landbouw en recreatie en dit tegen een achtergrond van een definitieve afbouw van grindwinning. Hiervoor bestaan al diverse positieve praktijkvoorbeelden.

Dit alles vergt veruitwendiging van de verzamelde kennis en het ecologisch gefundeerd gedachtegoed, evenals van de ontwikkelingsmodellen en kritische beheerskeuzen voor plassen, geulen en oevers, dijken en uiterwaarden. Voor wandelaars en natuurliefhebbers, recreanten of schoolgaande jeugd moet en zal de grote variatie aan spontane flora en fauna, natuurlijke of halfnatuurlijke vegetaties en landschappen van het Maasmilieu jaarrond blijven boeien. Nieuwsgierigheid en verwondering leiden immers vaak tot inzicht, respect en intense natuurbeleving.

De resultaten van inventarisatiewerk, de ervaringen met vestiging van stroomdalgemeenschappen, de nieuwe reservaatverervingen en andere aspecten die in dit speciale nummer van *Natuurhistorisch Maandblad* worden gepresenteerd, willen niet alleen de aandacht scherpen van de wetenschappers en van de bezoekers-te-velde of een antwoord geven aan de beleidsmakers. Deze publicatie wil vooral ook de vele en zeer gewaardeerde vrijwillige natuuronderzoekers stimuleren om zich blijvend in te zetten voor het zorgvuldig monitoren en verzamelen van veldbiologische wetenswaardigheden over een Maasvallei in gestage natuurlijke ontwikkeling.

Provincie
Limburg

Instituut voor Natuurbehoud

STICHTING ARK

Stichting
het Limburgs
Landschap

Vereniging
Natuurmonumenten

staatsbosbeheer

Stichting Limburgs Landschap vzw

ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
departement Leefmilieu en Infrastructuur
administratie Milieu-, Natuur-, Land-
en Waterbeheer
afdeling Natuur

Prof. dr. Eckhart Kuijken

Algemeen directeur

Instituut voor Natuurbehoud

(Wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Gemeenschap)

Kliniekstraat 25, 1070 Brussel